

**TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI XIZMATLARNI JORIY
ETISH ISTIQBOLLARI**

Navoiy innovatsiyalar universiteti

Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

fakulteti talabasi Aliqulov Abulqosim Abdullayevich

Navoiy innovatsiyalar universiteti

” Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari ” kafedrasida o'qituvchisi

Ochilova Dilnoza Ismoilovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada tijorat banklarida raqamli xizmatlarni joriy etishning dolzarbligi, uning iqtisodiy samaradorligi va mijozlar uchun yaratayotgan qulayliklari tahlil qilinadi. Shuningdek, bank tizimini raqamlashtirish jarayonida yuzaga keladigan muammolar hamda ularni bartaraf etish yo'llari yoritilgan. Raqamli transformatsiyaning milliy iqtisodiyot rivojiga ta'siri ilmiy asosda bayon etilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, raqamli xizmatlar, internet-banking, mobil banking, fintech, kiberxavfsizlik, raqamli iqtisodiyot, innovatsiya.

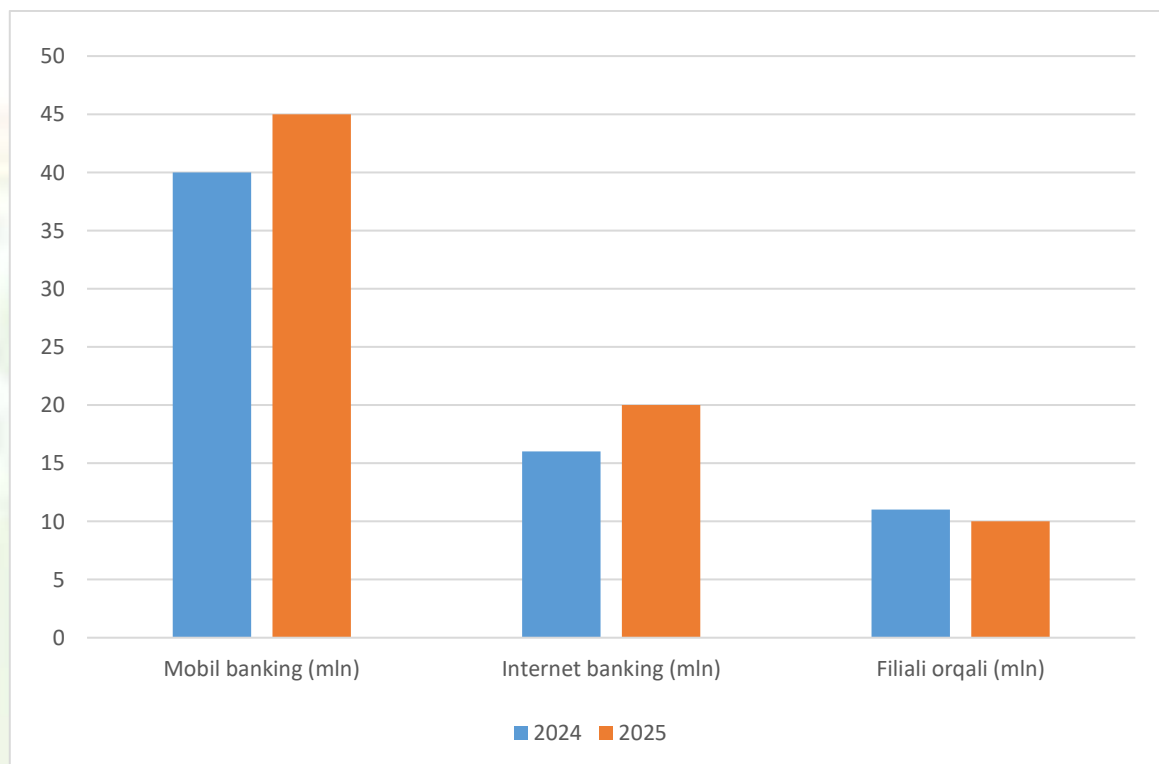
Abstrac: This article analyzes the importance of introducing digital services in commercial banks, their economic efficiency, and the convenience they create for customers. It also highlights the challenges arising in the process of digital transformation of the banking system and ways to overcome them. The impact of digital transformation on national economic development is scientifically explained.

Key words: commercial banks, digital services, internet banking, mobile banking, fintech, cybersecurity, digital economy, innovation.

Hozirgi globallashuv sharoitida bank tizimini modernizatsiya qilish va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish dolzarb masalalardan biridir. Ayniqsa, O'zbekiston da so'nggi yillarda bank sohasini isloh qilish va raqamlashtirish bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Tijorat banklarida raqamli xizmatlarni joriy etish bank faoliyatining samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlarga tezkor hamda qulay xizmat ko'rsatishni

ta'minlash imkonini beradi. Mijozlar tranzaksiyalar, balansa nazorat va kredit arizalarini mobil ilovalar orqali amalga oshirishga moyil. So'nggi yillarda onlayn tranzaksiyalar ulushi sezilarli o'sish ko'rsatmoqda. Bulutli xizmatlar va API-arkitektura joriy qilinmoqda — bu tez integratsiya va xizmatni kengaytirishga imkon beradi. Banklar raqamli transformatsiyaga sarmoya kiritmoqda: CRM, AML monitoring va avtomatlashtirilgan chatbotlar kengaymoqda.

Mijozlar va foydalanish ko'rsatkichlari (%)da

Mazkur diagrammada tijorat banklarining raqamli xizmatlardan foydalanayotgan mijozlar soni va ulardan foydalanish darajasi 2025-2026-yillar kesimida ko'rsatilgan.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra:

2024-yilda masofaviy xizmatlardan foydalanish rekord darajaga yetdi.

Mobil banking — 40 mln dan ortiq

Internet banking — 17 mln

Jami raqamli mijozlar — 41 mln+

Banklar mijozlarga to'liq onlayn xizmat ko'rsatish modeliga o'ta boshladi.

2025-yilda raqamli bank xizmatlari moliya sektorining asosiy yo'nalishiga aylandi.

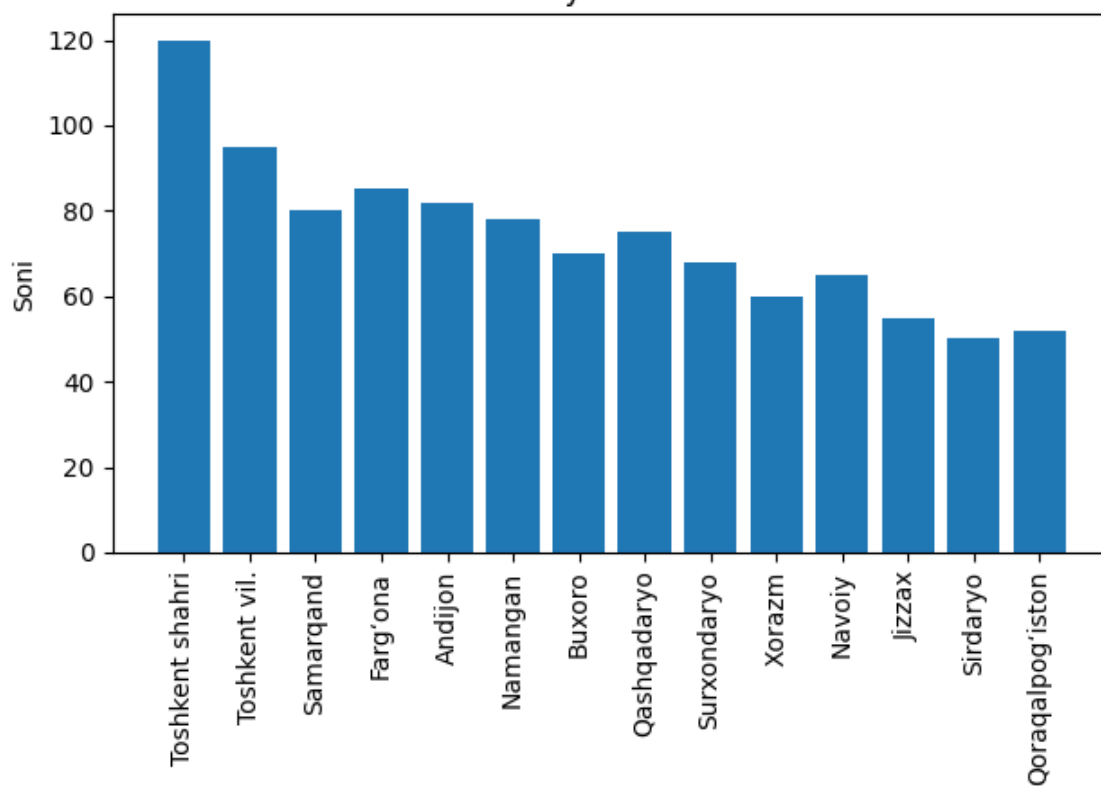
Mobil banking — 45 mln+

Internet banking — 19–20 mln

Filial xizmatlari — 10–15% ga kamaygan

Sun'iy intellekt va fintech texnologiyalar bank xizmatlarini yanada qulaylashtirdi.

Hududlar bo'yicha Bank Filiallari

Raqamli bank xizmatlariga internet-banking, mobil ilovalar, onlayn kreditlash, masofaviy identifikatsiya, elektron to'lov tizimlari va avtomatlashtirilgan mijozlarga xizmat ko'rsatish platformalari kiradi. Ushbu xizmatlar bank va mijoz o'rtasidagi masofani qisqartirib, xizmat ko'rsatish tezligini oshiradi.

Birinchidan, raqamli xizmatlar banklarning operatsion xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Filiallar sonini optimallashtirish, qog'oz hujjatlar aylanishini qisqartirish va avtomatlashtirilgan tizimlardan foydalanish iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydi.

Ikkinchidan, mijozlar uchun qulaylik yaratiladi. Ular 24/7 rejimda hisobini boshqarish, to'lovlarni amalga oshirish, kredit olish yoki omonat ochish imkoniyatiga

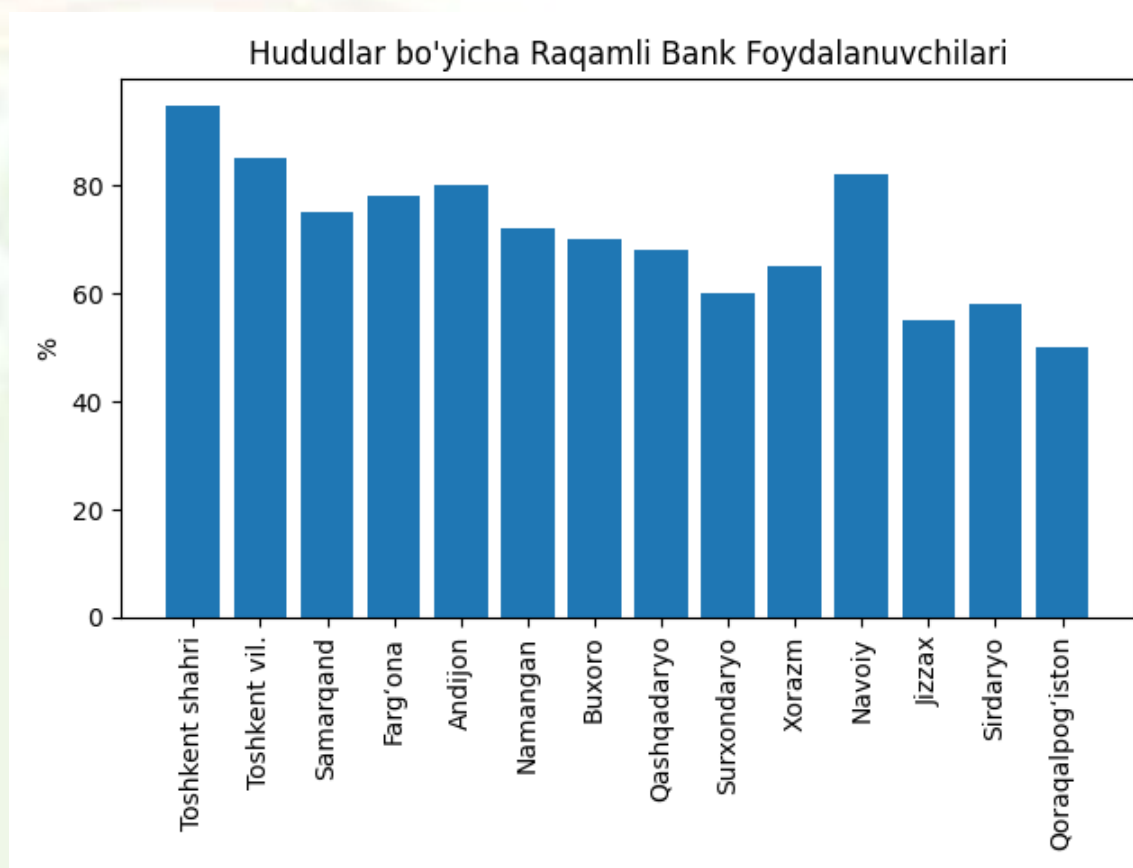

ega bo'ladi. Bu esa mijozlar sonining ortishiga va banklar o'rtasida sog'lom raqobat muhitining shakllanishiga olib keladi.

Uchinchidan, raqamli transformatsiya moliyaviy inklyuziyani kengaytiradi. Chekka hududlarda yashovchi aholi ham mobil qurilmalar orqali bank xizmatlaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayonida kiberxavfsizlik masalasi muhim ahamiyat kasb etadi. Axborot xavfsizligini ta'minlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va firibgarlikning oldini olish banklar oldidagi ustuvor vazifalardan biridir.

Raqamli bank xizmatlaridan foydalanish darajasi hududlar kesimida turlicha.

Tijorat banklarida raqamli xizmatlarni joriy etish istiqbollari keng va samaralidir. Raqamli texnologiyalar bank tizimining barqaror rivojlanishiga, mijozlar ishonchini mustahkamlashga va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Kelgusida sun'iy intellekt, blokcheyn va boshqa innovatsion texnologiyalarni bank amaliyotiga tatbiq etish ushbu jarayonni yanada jadallashtiradi. Raqamli-kanallar avtomatlashtirish orqali bir martalik va takroriy xarajatlarni qisqartiradi; filiallarga bog'liq xarajatlar pasayadi. Onlayn xizmatlar kesimida yangi

mahsulotlar (mikrokreditlar, kengaytirilgan to'lov xizmatlari) orqali daromad aksiyalari oshadi. Foydalanuvchi tajribasini yaxshilash orqali mijozlarning saqlanishi va o'rtacha mijoz qiymati (ARPU) ortadi. Tijorat banklari uchun raqamli xizmatlarni joriy etish – texnik, regulyator va mijoz jihatidan muvofiqlik talab etuvchi kompleks jarayon. Statistika ma'lumotlar va amaliy tajribalar raqamli transformatsiya orqali xarajatlarni kamaytirish va daromadni oshirish imkoniyatini aniq ko'rsatadi. Bosqichma-bosqich yondashuv, xavfsizlikni ta'minlash va mijoz markazli dizayn muvaffaqiyat kalitlaridir.